

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **POHOTOVOŠŤ, s.r.o.**, so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, zastúpenej advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova 4, proti žalovanej **Slovenskej republike**, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. 13, o **náhradu škody a nemajetkovej ujmy**, vedenej na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 10 C 235/2013, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 16. decembra 2014 sp. zn. 9 Co 82/2014, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Žalobkyňa podala 27. septembra 2012 na Okresnom súde Skalica žalobu (vec vedená na tomto súde pod sp. zn. 2 C 222/2012), ktorou sa voči žalovanej domáhala náhrady majetkovej škody a nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“). Žalobkyňa sa domáhala náhrady škody a nemajetkovej ujmy za nesprávny úradný postup spočívajúci v nevydaní rozhodnutia v zákonom stanovenej lehote a zbytočných priťahov v konaní okresného súdu. V žalobe zároveň uviedla, že predmetnú ujmu jej spôsobil nesprávnym úradným postupom Okresný súd Skalica, preto jeho sudcovia nemôžu danú vec prejednať a rozhodnúť. Vzhľadom na to žiadala, aby nadriadený súd rozhodol o prikázaní tejto veci inému súde toho istého stupňa.

Okresný súd Skalica uznesením z 30. októbra 2012 č. k. 2 C 218/2012-8 spojil na spoločné konanie veci Okresného súdu Skalica vedené pod sp. zn. vypočítané vo výroku tohto uznesenia, medzi iným aj vec žalobkyne vedenej na Okresnom súde Skalica pod sp. zn. 2 C 222/2012, s tým, že spojené veci budú vedené na Okresnom súde Skalica pod sp. zn. 2 C 218/2012.

Krajský súd v Trnave uznesením č. k. 11 NcC 26/2012-23 zo dňa 19. novembra 2012 rozhodol, že sudcovia Okresného súdu Skalica sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci sp. zn. 2 C 218/2012 a vec prikázal na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súde

Piešťany, ktorému vec napadla 14. októbra 2013 pod sp. zn. 10 C 235/2013. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 31. januára 2013.

Okresný súd Piešťany rozsudkom z 12. decembra 2013 č. k. 10 C 235/2013-59 žalobu zamietol a žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Súd prvého stupňa mal za to, že žalobkyňa nepreukázala, že by podala sťažnosť na prietahy v exekučnom konaní vedenom na Okresnom súde Skalica, žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti, resp. že by existovalo právoplatné rozhodnutie Ústavného súdu, ktorým by bolo konštatované porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Absenciou takéhoto rozhodnutia oprávneného orgánu o existencii prietahov nebola splnená základná podmienka pre rozhodnutie o náhrade škody v dôsledku nesprávneho úradného postupu orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, a preto sa súd prvého stupňa v konaní existenciou ďalších predpokladov zodpovednosti za škodu (t. j. protiprávne konanie, vznik škody, príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a vznikom škody a následne aj samotnou výškou škody) ďalej nezaoberal. Zdôraznil, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno preukázania ňou tvrdeného nesprávneho úradného postupu exekučného súdu, preto návrh žalobkyne ako nedôvodný zamietol. O trovách konania rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Trnave na odvolanie žalobkyne rozsudkom zo 16. decembra 2014 sp. zn. 9 Co 82/2014 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 a ods. 2 O.s.p.) a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd v odôvodnení konštatoval, že predmetom konania na súde prvého stupňa bolo rozhodovanie o nároku žalobkyne na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, ktorá jej mala vzniknúť v dôsledku nesprávneho úradného postupu exekučného súdu spočívajúceho v rozhodnutí o žiadosti exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie po uplynutí zákonnej 15-dňovej lehoty, keď súd prvého stupňa vo veci správne aplikoval ustanovenia zákona č. 514/2003 Z.z. Zdôraznil, že lehota 15 dní je zákonodarcom stanovená pre exekučný súd len pre prípad nezistenia rozporu žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom. Len v tom prípade je povinnosťou exekučného súdu do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poveriť exekútora na vykonanie exekúcie. Pre prípad zistenia rozporu exekučného titulu so zákonom, a teda pre prípad zamietnutia žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zákonodarca lehotu neurčil. Nie je teda možné konštatovať, že v preskúmvanej veci došlo k nesprávnemu úradnému postupu exekučného súdu tým, že žiadosť exekútora o udelenie poverení na vykonanie exekúcie zamietol po uplynutí 15 – tich dní od dňa doručenia žiadosti. Pokiaľ nie je splnená podmienka existencie nesprávneho úradného postupu v danej veci, nemôže byť splnená ani podmienka príčinnej súvislosti medzi nesprávnym postupom a škodou, vzhľadom k čomu nie je potrebné skúmať existenciu škody, jej rozsah a nemajetkovú ujmu, náhrady ktorej sa žalobkyňa domáha. Konštatoval nedôvodnosť a zmatečnosť odvolacích námietok, keď z obsahu spisu v preskúmvanej veci nezistil žiadne skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že súd prvého stupňa odňal žalobkyňi možnosť konať pred súdom. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Uvedený rozsudok odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním, v ktorom žiadala zrušiť rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, lebo v danom prípade:

1. rozhodoval vylúčený sudca (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. g/ O.s.p.). K názoru, že došlo k tejto procesnej vade, dospela žalobkyňa na základe toho, že existujú objektívne dôvody (na ktoré poukázala v podanej žalobe), pre ktoré sú všetci sudcovia okresného súdu vylúčení, v dôsledku čoho má byť vec postúpená inému okresnému súdu.
2. účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení § 237 písm. f/ O.s.p.). Túto procesnú vadu vyvodzovala žalobkyňa z toho, že dovolaním napadnuté rozhodnutie je prekvapivé, pretože popiera konštantnú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a je v rozpore so zákonom a ústavnou úpravou. Je založené na tvrdeniach, ktoré sú sofistikovaným odôvodnením nespravodlivosti. Odňatie možnosti konať pred súdom videla aj v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, nakoľko nie je dostatočne odôvodnené. V konaní bola podľa názoru žalobkyne porušená aj základná zásada civilného procesu – kontradiktórnosť konania, keď súdy oboch stupňov založili svoje rozhodnutia na skutočnostiach a právnych argumentoch, ku ktorým sa nemohla žalobkyňa vyjadriť s cieľom ovplyvniť súdne konanie vo svoj prospech.

Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas žalobkyňa zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Zmyslom dovolania je preskúmanie napadnutého rozhodnutia – v prípadoch stanovených zákonom – z hľadiska v zákone určených dovolacích dôvodov a dosiahnutie nápravy tam, kde rozhodnutie napadnuté dovolaním nemôže obstáť z aspektu opodstatnenosti v dovolaní uplatneného dovolacieho dôvodu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti, ktorá spolu s interpretačnou praxou dovolacieho súdu (tiež ústavného súdu i Európskeho súdu pre ľudské práva) sleduje zachovanie jedného zo základných princípov právneho štátu – princípu právnej istoty – nezmeniteľnosti právoplatných súdnych rozhodnutí (resp. ich výnimočnej zmeniteľnosti).

Pre účely predmetného dovolacieho konania je vhodné osobitne zdôrazniť, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a nemožno sa ním úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších stupňov ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania. Posúdiť správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením vecí, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy. Dovolacie konanie má (a to je potrebné osobitne zdôrazniť) prieskumnú povahu; aj so zreteľom na ňu dovolací súd – na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu – nemá možnosť vykonávať dokazovanie (viď § 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu. V zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.).

Nakoľko je v prejednávanej veci dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom vo svojom výroku prípustnosť dovolania nevyslovil), a nejde o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p., a v tejto veci nebolo dovolacím súdom vydané predchádzajúce rozhodnutie, je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalobkyne z ustanovenia § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. vyvodit' nemožno.

Prípustnosť dovolania žalobkyne by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy len ak v konaní došlo k niektorej z procesných vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Žalobkyňa v dovolaní namieta, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

Žalobkyňa namieta, že v danom prípade jej bola odňatá možnosť pred súdom konať v dôsledku toho, že rozhodnutie odvolacieho súdu je „prekvapivé“ (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Dovolateľka neuvádza žiadnu konkrétnu procesnú situáciu v konaní pred odvolacím alebo prvostupňovým súdom, ktorá by mohla založiť namietanú vadu konania. Abstraktné konštatovanie „v rozpore so zákonom a ústavou“ – „sofistikované odôvodnenie nespravodlivosti“ – „popieranie konštantnej judikatúry“, samé osebe nepredstavujú účinnú obranu, pretože tu chýbajú konkrétne argumenty zakladajúce presvedčivosť uvádzaných tvrdení.

Z didaktického hľadiska možno pripomenúť, že Občiansky súdny poriadok stojí na zásade predvídateľnosti rozhodnutí súdu. Úmyslom zákonodarcu, ako to vyplýva priamo z dôvodovej správy k zákonu č. 384/2008 Z.z., bolo v praxi zabrániť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí. Uvádza sa v nej, že účastník tak bude mať možnosť vyjadriť sa k novej aplikácii doposiaľ nepoužitého ustanovenia, resp. inštitútu na zistený skutkový stav. S účinnosťou od 15. októbra 2008 Občiansky súdny poriadok (zákon č. 384/2008 Z.z.) v ustanovení § 213 ods. 2 O.s.p. posilňuje právo na spravodlivý proces tým, že účastník bude môcť až po samotné rozhodnutie argumentovať a predvídať možné rozhodnutie súdu. Predvídateľné je také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní. Zákon ustanovuje, že účastníci by nemali byť zaskočení možným iným právnym posúdením veci súdom bez toho, aby im bolo umožnené tvrdiť skutočnosti významné z hľadiska sudcovho právneho názoru a navrhnúť na ich preukázanie dôkazy. Rovnako by nemali byť zaskočení takým postupom súdu, ktorý nemá oporu v predvídateľnom právnom postupe súdu, ktorý nie je v súlade s procesným právom a jeho pravidlami (viď Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 42/2010).

Z ustanovenia § 219 O.s.p. vyplýva, že odvolací súd potvrdí rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak je vo výroku vecne správne. Vecnú správnosť potvrdzujúceho rozhodnutia treba

chápať v širšom zmysle, teda nielen z hľadiska hmotnoprávneho, ale i z hľadiska procesnoprávneho, so zreteľom na skutočnosť, že len pri dôslednom a presnom dodržiavaní procesných ustanovení môžu byť splnené predpoklady pre vydanie rozhodnutia plne zodpovedajúceho zákonu. Potvrdeniu prvostupňového rozhodnutia preto musí predchádzať všestranné posúdenie veci odvolacím súdom, zhodnotenie tak procesného postupu súdu prvého stupňa, ako aj jeho úvah pri aplikácii predpisov hmotného práva (Zborník IV str. 41).

Odvolací súd v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa, pretože ho vo výroku považoval za vecne správne a v odôvodnení poukázal na skutkové a právne dôvody, pre ktoré považoval postup a rozhodnutie súdu prvého stupňa za správne, tiež akcentoval nevyhnutné kumulatívne splnenie troch základných podmienok pre priznanie náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom. V danom prípade oba sudy nižšieho stupňa dospeli k rovnakým právnym záverom o nepreukázaní podmienok vzniku zodpovednosti za škodu nesprávnym úradným postupom. Keďže odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie „nečakane“ a nepredvídateľne na iných (nových) právnych dôvodoch než súd prvého stupňa, nevznikla mu povinnosť vyplývajúca z ustanovenia § 213 ods. 2 O.s.p. Dovolacia námietka žalobkyne, že išlo o tzv. prekvapivé rozhodnutie odvolacieho súdu, v tomto smere nie je dôvodná.

Pokiaľ dovolateľka tvrdila existenciu vady v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. z dôvodu, že jej nebolo umožnené viesť kontradiktórne konanie, lebo sudy oboch stupňov založili svoje rozhodnutia na skutočnostiach a právnych dôvodoch, ku ktorým sa nemohla vyjadriť s cieľom ovplyvniť súdne konanie vo svoj prospech, ani táto jej námietka neobstojí.

Rozhodnutiu súdu vo veci samej musí predchádzať činnosť súdu zameraná na spoľahlivé zistenie skutkového stavu, t. j. dokazovanie zodpovedajúce garanciam spravodlivého súdneho konania v zmysle príslušných ustanovení ústavy a príslušnej medzinárodnej zmluvy o ľudských právach, najmä garanciam obsiahnutým v princípe rovnosti zbraní a práve na kontradiktórne konanie. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že princíp rovnosti zbraní vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je jej odporca (K. c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. júna 2002, § 45). Právo na kontradiktórne konanie zase znamená, že procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale i zoznámiť sa so všetkými ďalšími dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim. Na základe zásady kontradiktórnosti by súdne rozhodnutie malo vychádzať predovšetkým z výsledkov konfrontácie strán v spore, z ktorých každá musí mať možnosť vyjadriť sa k požiadavkám a tvrdeniam druhej strany a právo na to, aby sa vypočuli jej argumenty. Požiadavky vyplývajúce z uvedenej zásady vymedzil Európsky súd pre ľudské práva v mnohých svojich rozhodnutiach tak, že jedným z prvkov spravodlivého procesu v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru je jeho kontradiktórny charakter (Mantovanelli c. Francúzsko z 18.3.1997).

Z princípu kontradiktórnosti konania však vyplýva, že samotný účastník konania musí mať možnosť posúdiť, či a do akej miery je písomné vyjadrenie jeho odporcu právne významné, či obsahuje také skutkové a právne dôvody, na ktoré je potrebné z jeho strany reagovať alebo inak je vhodné sa k nemu vyjadriť; nezáleží pritom, aký je jeho skutočný účinok na súdne rozhodnutie (napr. vec K. S. proti Fínsku, rozsudok ESĽP z 31. mája 2001; vec F. R. proti Švajčiarsku, rozsudok ESĽP z 28. júna 2001). Inak povedané požiadavka „kontradiktórnosti konania“ sa v judikatúre ESĽP chápe čisto formálne. Z jej hľadiska v podstate nezáleží alebo len málo záleží na skutočnom obsahu a význame informácie alebo argumentov predložených súdu (mutatis mutandis I. ÚS 230/03, II. ÚS 249/2012).

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyni boli doručené písomné podania protistrany, v konaní pred súdom prvého stupňa boli obaja účastníci riadne predvolaní na pojednávanie, každý z nich mal možnosť byť vypočutý, predkladať alebo navrhovať dôkazy, či vyjadrovať sa k tvrdeniam protistrany, ako aj k vykonaným dôkazom (viď č. I. 45 – 58 spisu). Žalobkyňa mala možnosť namietať rozhodnutie súdu prvého stupňa v riadnom opravnom prostriedku; túto možnosť využila a uplatnila svoj vplyv na konanie podaním odvolania (viď č. I. 68 spisu), v ktorom uviedla z akých dôvodov považuje rozhodnutie za nesprávne. Odvolací súd sa s jej odvolacími námietkami zaoberal a v odôvodnení svojho rozhodnutia sa s nimi preukázateľne vypořiadal. Dovolací súd poukazuje, že v danej situácii žalobkyňa cestou riadneho opravného prostriedku dosiahla sledovaný účel (vplyv na konanie), jej tvrdenie o odňatí možnosti pred súdom konať z tohto dôvodu nemá tak žiadne opodstatnenie (k tomu porovnaj m. m. R 39/1993). Aj podľa konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nedostatok pri uplatňovaní niektorých záruk spravodlivého súdneho konania, napr. na súde prvého stupňa, môže byť korigovaný konaním na druhostupňovom súde (Le Compte, Van Leuven a De Meyere v. Belgicko z 23. júna 1981, Adolf v Rakúsko z 26. marca 1982, Feldbrugge v. Holandsko z 29. mája 1986; porovnaj tiež uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 1/2013 zo 16. januára 2013). Z uvedeného dôvodu nebolo zistené, aby na ujmu práv žalobkyne došlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní a práva na kontradiktórne konanie účastníkov.

Neopodstatnené je aj tvrdenie dovolateľky, že nižšie súdy svoje rozhodnutia dostatočne neodôvodnili. To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva aj z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej sa však nevyžaduje, aby na každý argument strany, a to taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Iba ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija v. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani v. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis v. Grécko z 29. mája 1997; Higgins v. Francúzsko z 19. februára 1998). Rovnako treba poukázať aj na zhodnú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. nález zo 16. septembra 2003 sp. zn. III. ÚS 119/03, uznesenie z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03).

Po preskúmaní veci Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že skutkové a právne závery nižších súdov nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákona na odôvodnenie rozhodnutia (§ 157 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 2 a § 211 ods. 2 O.s.p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobkyne. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery, že neboli splnené predpoklady pre vznik zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, nakoľko nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia skonštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa, na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa poukázal na najzásadnejšie aspekty prípadu, reagoval na odvolacie námietky a náležite vysvetlil, prečo ich nepovažoval za dôvodné. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia dalo tak odpoveď na všetky relevantné otázky danej veci. Rozhodnutia súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súdy sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlili od znenia príslušných ustanovení a nepopreli ich účel a význam.

Na základe vyššie uvedených dôvodov, dovolací súd dospel k záveru, že postupom súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu, ktorý sa neprieči zákonu, nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti dovolateľky konať pred súdom. Neopodstatnené je preto jej tvrdenie, že namietaným postupom súdov došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Žalobkyňa namieta, že vo veci konal a rozhodoval vylúčený sudca (§ 237 písm. g/ O.s.p.). Poukázala na to, že v žalobe uviedla objektívne dôvody, pre ktoré sú všetci sudcovia okresného súdu vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci a vec má byť postúpená inému okresnému súdu.

Sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (§ 14 ods. 1 O.s.p.). Na súde vyššieho stupňa sú vylúčení i sudcovia, ktorí rozhodovali vec na súde nižšieho stupňa, a naopak. To isté platí, ak ide o rozhodovanie o dovolaní (§ 14 ods. 2 O.s.p.). Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach (§ 14 ods. 3 O.s.p.).

Neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, nebránila v danom prípade dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 písm. g/ O.s.p., posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd (R 59/1997).

I keď zákon v § 14 ods. 1 O.s.p. spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti, nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O.s.p. predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelennej veci len celkom výnimočne a len zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo. Samotný subjektívny názor účastníka konania, že v osobe určitého sudcu sú dané okolnosti vylučujúce ho z prejednávania a rozhodovania veci, nezakladá ešte bez ďalšieho dôvod pre legitímne obavy z jeho nestranného a nezaujatého rozhodovania.

Z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p. je právne významný vzťah sudcu, a to buď k veci (kedy má sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci), alebo k účastníkom konania (o taký vzťah ide vtedy, ak sudca má k účastníkovi konania určitý osobný vzťah, so zreteľom na ktorý možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti) a napokon k zástupcom účastníkov konania.

V danom prípade žalobkyňa v podanej žalobe namietala zaujatosť sudcov Okresného súdu Skalica, ktorí údajne (podľa tvrdenia žalobkyne) svojím nesprávnym úradným postupom v inej právnej veci vedenej na danom súde založili zodpovednosť žalovanej za majetkovú a nemajetkovú ujmu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. Krajský súd v Trnave uznesením z 19. novembra 2012 č. k. 11 NcC 26/2012-23 rozhodol, že sudcovia Okresného súdu Skalica sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci sp. zn. 2 C 218/2012 a vec prikázal na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Piešťany, ktorý vo veci konal a rozhodoval.

Vychádzajúc z uvedeného, ako aj obsahu spisu, dovolací súd môže len konštatovať, že bol dodržaný zákonný postup súdu prvého stupňa, keď vec bola predložená Krajskému súdu v Trnave ako nadriadenému súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti vznesenej žalobkyňou, ktorý uznesením z 19. novembra 2012 č. k. 11 NcC 26/2012-23 rozhodol o vylúčení sudcov Okresného súdu Skalica a vec prikázal Okresnému súdu Piešťany. Následne bola vec 14. októbra 2013 náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov pridelená pod sp. zn. 10 C 235/2013 na prejednanie a rozhodnutie sudcovi Okresného súdu Piešťany JUDr. Vladimíre Slobodovej (č. 1. 18 spisu). Žalobkyňa v ďalšom konaní voči predmetnému sudcovi námietku zaujatosti nevzniesla a v podanom dovolaní výslovne neuviedla konkrétne objektívne okolnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť zaujatosť vo veci konajúceho sudcu (sudcov), keď z obsahu podaného dovolania vyplýva, že poukazuje iba na námietky prv uvedené v podanej žalobe. Dovolací súd

nezistil dôvody, pre ktoré by mal byť vo veci konajúci a rozhodujúci sudca okresného súdu vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, rovnako nezistil ani dôvody, pre ktoré by bolo možné pochybovať o nezáujatosti sudcov, ktorí ako členovia odvolacieho senátu na odvolacom súde rozhodovali v tejto veci. Pokiaľ žalobkyňa v dovolaní namieta, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca poukazujúc na námietku zaujatosti uvedenú v podanej žalobe, dovolací súd poznamenáva, že uvedená dovolacia námietka je nedôvodná, nakoľko Krajský súd v Trnave (vyššie uvedeným uznesením) vylúčil všetkých sudcov Okresného súdu Skalica z prejednávania a rozhodovania veci.

Z uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že námietka žalobkyne o existencii procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p. nie je opodstatnená.

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných väd konania tvrdených dovolateľkou, nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z ustanovenia § 238 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol procesne neprípustné dovolanie žalobkyne podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyne, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodala návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. januára 2016

JUDr. Viera Petříková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová